

PM 2007:169 RIII (Dnr 432-3270/2007)

Ansökan om klimatinvesteringsstöd till Stockholms klimatinvesteringsprogram 2008-2011

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Stadsledningskontorets förslag till ansökan för klimatinvesteringsstöd godkänns i enlighet med bilaga.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att lämna in ansökan till Naturvårdsverket.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Ett stöd till klimatinvesteringsprogram (Klimp) som i första hand är riktat till kommuner infördes enligt förslag i budgetpropositionen för år 2002. Sedan 2003 har Naturvårdsverket beviljat 1,5 miljarder kronor i bidrag till 95 klimatinvesteringsprogram till kommuner, landsting och företag runt om i Sverige. Programmen omfattar idag cirka 720 åtgärder och en investeringsvolym på 6,6 miljarder kronor. Staden har sökt bidrag vid fyra tillfällen och har fått tre program godkända, år 2004, 2006 och 2007. Programmen pågår i fyra år.

Sista ansökningsdatum för detta klimatinvesteringsprogram är den 1 november 2007. Ansökningarna bereds av Naturvårdsverket och beslutas av Rådet för investeringsstöd. Beslut kan väntas i maj månad 2008.

Stadsledningskontoret har på uppdrag från kommunstyrelsen, 15 november 2006, tillsatt en projektgrupp som har arbetat med alla stadens bolag och förvaltningar för att få fram mer framåtsyftande Klimp-ansökningar.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets finansavdelning utifrån åtgärdsförslag inlämnade av stadens bolag och delägda bolag, förvaltningar samt från det privata näringslivet.

Samråd med Länsstyrelsen i Stockholms län ägde rum den 30 augusti 2007. Ett samråd har även skett med Stockholms läns landsting den 20 september 2007.

Mina synpunkter

Uppföljningen av stadens handlingsprogram mot växthusgaser 2000-2005, som slutfördes under våren 2007, visar att staden stabiliserat de totala utsläppen år 2000 på 1990 års nivå och därefter minskat utsläppen per capita från 4,5 ton år 2000 till 4,0 ton CO₂-ekvivalenter och stockholmare år 2005. Samtidigt har de totala utsläppen minskat. Detta innebär inte att vi kan luta oss tillbaka utan det är tvärtom viktigt att fortsätta vidta sådana kostnadseffektiva åtgärder som minskar klimatpåverkan. Såväl 2007 års budget som den kommande budget för 2008 ger uttryck för detta:

”Staden ska ha ett aktivt klimatarbete för att motverka att utsläppen av växthusgas-påverkande gaser ökar. Det är positivt att staden söker de av regeringen avsåtta Klimpmedlen. Staden ska genom berörda bolag och förvaltningar göra en analys hur ett förändrat klimat kan påverka Stockholms stad i linje med klimat- och sårbarhets-utredningen.”

För att komma vidare i detta arbete gav jag den 22 mars 2007 miljöförvaltningen i uppdrag att undersöka förutsättningarna att ytterligare reducera koldioxidutsläppen från 4 ton per person 2005 till 3,5 respektive 3 ton 2015 samt förslag på åtgärder från stadens förvaltningar och bolag. Resultatet av denna undersökning kommer att presenteras i november. De inkomna åtgärdsförslagen kommer att ingå i åtgärdslistan i Handlingsprogram mot växthusgaser.

I förslaget till Stockholms miljöprogram 2007–2010, som under hösten framläggs för kommunfullmäktige, ingår målet om att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2050, med nedbrutna etappmål i linje med programmets löptid. Miljöprogrammets sex övergripande mål kommer att integreras i det ordinarie uppföljningsarbetet. Stockholms stad har ett integrerat ledningssystem där tvärfrågor, som miljö, utgör en naturlig del.

Stockholms stads ansökan om stöd till det lokala klimatinvesteringsprogrammet (Klimp) 2008–2011 innehåller ett program med 16 åtgärder som är väl förankrade inom Stockholms stad. Den utgår från Stockholms stads miljöprogram och ligger väl i linje med Vision 2030 och utgör en fördjupning och komplettering av handlingsprogram mot växthusgaser.

Åtgärder med stor bredd, stora climateffekter och nya metoder för att nå ett fossilbränslefritt samhälle har prioriterats. Detta klimatinvesteringsprogram är tänkt som ett steg på vägen mot Stockholms mål att bli fossilbränslefritt senast år 2050. Åtgärderna leder sammantaget till utsläppsminskningar på 61 489 ton koldioxid samt minskar energibehovet med 5 591 GWh. Det kan jämföras med en Volvo V70 som på ett år släpper ut 3 300 kg CO₂. Minskningen 61 488 ton CO₂ motsvarar då utsläppen från 18 600 bilar under ett år. En villa drar årligen 25 MWh/år: 5 591 GWh motsvarar då energianvändningen för 224 000 villor.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Stadsledningskontorets förslag till ansökan för klimatinvesteringsstöd godkänns i enlighet med bilaga.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att lämna in ansökan till Naturvårdsverket.

Stockholm den 4 oktober 2007

ULLA HAMILTON

Bilaga

Stockholms stads ansökan om stöd för klimatinvesteringsprogram 2008-2011

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande:

Vi föreslår kommunstyrelsen beslöta att

1. stadsledningskontorets förslag till ansökan för klimatinvesteringsstöd godkänns
2. stadsledningskontoret får i uppdrag att lämna in ansökan till Naturvårdsverket
3. därutöver anföras följande:

Vi vill skärpa klimatambitionerna så att Stockholm blir en fossilfri stad senast år 2030.

Det innebär ett intensifierat klimatarbete, och klimatinvesteringsstödet är ett steg i detta arbete. Vi ser därför med oro på regeringens planer att lägga ner klimatinvesteringsstödet, som gett många kommuner möjlighet att jobba med energieffektivisering och andra typer av klimatåtgärder.

I Stockholms stads ansökan är det betydligt färre projekt på informationssidan än tidigare trots att informationsåtgärder för vissa förändringar är viktiga, vilket bl a miljöförvaltningens Däcktryckskampanj samt projekt såsom Konsumera smartare visar. Vi vill betona vikten av informationskampanjer, opinionsbildning och utbildningsinsatser kopplat till samverkan och dialog med stockholmarna och andra aktörer är avgörande i kombination med tekniska och ekonomiska insatser för att kunna minska klimatpåverkan ordentligt och varaktigt på sikt. Vårt mål är att Stockholms ska vara fossilfritt år 2030 för att motverka det reella klimathot som nu är uppenbart. Det kräver en kombination av många olika åtgärder och många aktörer i samverkan.

Vi är positiva till en utbyggnad av biogasnätet, och vill i detta sammanhang betona vikten av att det används just för distribution av biogas och inte fossilgas. Därför krävs också en intensifiering av stadens biogasproduktion. Det är viktigt att maximalt utnyttja potentialen för produktion av biogas från stadens lokala bränslekällor. Biogasproduktionen skulle kunna ökas ännu mer om matavfall från hushållsavfall nyttjades. Stockholm bör följa det nationella målet att 35 % insamling av allt matavfall till 2010 och därefter öka insamlingen.

Staden ska inte satsa på fossilgas i form av naturgas. Introduktion av fossilgas i biogas-systemet utan att det finns någon borte gräns för användandet eller mål om hur den ska fasas ut innebär en stor risk att fossilgasen tar marknadsandelar på bekostnad av biogasen.

Vid tidigare KLIMP-ansökningar från staden har många intressanta projektförslag kommit från stadsdelsnämnderna, ofta med fokus på konkreta förbättringar inom stadens verksamheter. Denna ansökningsomgång har stadsdelsnämnderna inte varit representerade eller aktiva överhuvudtaget vid framtagningen av den nuvarande KLIMP-ansökan. Det är en tydlig indikation på den nedrustning av miljökompetensen och det lokala miljöarbetet som den borgliga alliansen har åstadkommit genom kraftiga budgetneddragningar inom detta område. Arbetet dräneras och försvåras ytterligare av den borgliga centraliseringspolitiken i staden där ansvaret flyttas från lokala till centrala nämnder.

I pågående KLIMP-programmet i Stockholm 2007-2010 finns projektet Klimatriktiga skolkök i Farsta (KLIFA) som Farsta SDF ansvarar för. På grund av att ansvaret för grundskolan flyttas till utbildningsnämnden överförs projektet till utbildningsförvaltningen. Det är ytterst viktigt att detta projekt genomförs. Projektet är enligt Naturvårdsverket en guldklimp, d v s en särskilt intressant åtgärd som demonstrationsobjekt. Det är särskilt angeläget då det finns stora behov för att uppdatera och uppgradera stadens skolkök som har mycket föråldrad utrustning. Dessa bör uppgraderas med bästa möjliga alternativ vad gäller prestanda, energieffektivitet och arbetsmiljömässig komfort. Det viktigt att KLIFA kan visa vägen för detta arbete.

ÄRENDET

Ett stöd till klimatinvesteringsprogram (Klimp) som i första hand är riktat till kommuner infördes enligt förslag i budgetpropositionen för år 2002. Sedan 2003 har Naturvårdsverket beviljat 1,5 miljarder kronor i bidrag till 95 klimatinvesteringsprogram till kommuner, landsting och företag runt om i Sverige. Programmen omfattar idag cirka 720 åtgärder och en investeringsvolym på 6,6 miljarder kronor. Staden har sökt bidrag vid fyra tillfällen och har fått tre program godkända, år 2004, 2006 och 2007. Programmen pågår i fyra år.

Sista ansökningsdatum för detta klimatinvesteringsprogram är den 1 november 2007. Ansökningarna bereds av Naturvårdsverket och beslutas av Rådet för investeringsstöd. Beslut kan väntas i maj månad 2008.

Stadsledningskontoret har på uppdrag från kommunstyrelsen, 15 november 2006, tillsatt en projektgrupp som har arbetat med alla stadens bolag och förvaltningar för att få fram mer framåtsyftande Klimp-ansökningar.

Stockholms stads ansökan om stöd till det lokala klimatinvesteringsprogrammet (Klimp) 2008–2011 innehåller ett program med 16 åtgärder som är väl förankrade inom Stockholms stad. Åtgärder med stor bredd, stora klimateffekter och nya metoder för att nå ett fossilbränslefritt samhälle har prioriterats. Detta klimatinvesteringsprogram är tänkt som ett steg på vägen mot Stockholms mål att bli fossilbränslefritt senast år 2050. Åtgärderna leder sammantaget till utsläppsminskningar på 61 489 ton koldioxid samt minskar energibehovet med 5 591 GWh. Nedan redovisas de miljörelaterade investeringarna samt sökt bidrag fördelade på stadens förvaltningar, bolag, delägda bolag samt företag. Det är för den miljörelaterade investeringen som bidrag kan sökas. Varje enskild åtgärdsägare ansvarar för sina egna investeringar och utgifter utöver sökt bidrag.

	Miljörelaterad investering i kr	Sökt bidrag i kr
Förvaltningar	38 700 000	16 170 000
Stadens bolag	101 590 000	38 327 000
Delägda bolag	252 550 000	50 545 649
Företag	37 800 000	11 340 000
Summa	430 640 000	116 382 649

Klimatinvesteringsprogrammet kompletterar stadens handlingsprogram mot växthusgaser med åtgärder som är strategiskt viktiga för att uppnå målen i handlingsprogrammet, men som inte bedöms kunna genomföras utan stödfinansiering. Sammantaget rör det sig om 16 åtgärder. Stadsledningskontoret anser att förvaltningarnas och bolagens investeringar är strategiskt viktiga och långsiktigt lönsamma både ekonomiskt och klimatmässigt.

BEREDNING

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets finansavdelning utifrån åtgärdsförslag inlämnade av stadens bolag och delägda bolag, förvaltningar samt från det privata näringslivet. I samarbete med en projektgrupp bestående av sju personer från stadsledningskontoret, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret samt extern konsult har åtgärdsförslagen bedömts och i viss mån bearbetats och kompletterats. Ett fåtal förslag till åtgärder har inte fullföljts i ansökningsprocessen.

Samråd med Länsstyrelsen i Stockholms län, som ska ske enligt reglerna för klimatinvesteringsprogrammet, ägde rum den 30 augusti 2007. Ett samråd har även skett med Stockholms läns landsting den 20 september 2007.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 september 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktige har i budget 2007 fattat beslut om stadens arbete med de globala miljöutmaningarna:

"Staden ska ha ett aktivt klimatarbete för att motverka att utsläppen av växthusgaspåverkande gaser ökar. Det är positivt att staden söker de av regeringen avsatta Klimpmedlen. Staden ska genom berörda bolag och förvaltningar göra en analys hur ett förändrat klimat kan påverka Stockholms stad i linje med klimat- och sårbarhetsutredningen."

I juni 2007 antog kommunfullmäktige en övergripande vision – "Vision 2030, Ett Stockholm i världsklass". De övergripande nämnarna för den utveckling som målas upp utgörs av en för staden ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar tillväxt. Under flera rubriker i visionen lyfts miljö- och klimatfrågorna som några av de viktigaste områdena att verka för en utveckling inom. Bland annat målas bilden upp av ett Stockholm som är på god väg att bli fossilbränslefritt, en stad som är ett internationellt föredöme inom miljö- och klimatområdet och den stad i världen som har den högsta andelen kollektivtrafikresenärer.

Uppföljningen av stadens handlingsprogram mot växthusgaser 2000-2005, som slutfördes under våren 2007, visar att staden stabiliserat de totala utsläppen år 2000 på 1990 års nivå och att minska utsläppen per capita från 4,5 år 2000 till 4,0 ton CO₂-ekvivalenter och stockholmare år 2005. Samtidigt har de totala utsläppen minskat.

Den 7 maj 2007 hölls ett gemensamt startmöte för Klimp-ansökan 2008-2011 och för det uppdrag som Miljöförvaltningen har, att undersöka förutsättningar att ytterligare reducera koldioxidutsläppen från 4 ton per person 2005 till 3,5 respektive 3 ton 2015. Inbjudna var stadens förvaltningar och bolag, samt även andra aktörer. De inkomna åtgärdsförslagen kommer att också ingå i åtgärdslistan i Handlingsprogram mot växthusgaser.

I förslaget till Stockholms miljöprogram 2007–2010, (vilket inom kort framläggs för kommunfullmäktige), ingår målet om att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2050, med nedbrutna etappmål i linje med programmets löptid.

Miljöprogrammets sex övergripande mål kommer att integreras i det ordinarie uppföljningsarbetet. Stockholms stad har ett integrerat ledningssystem där tvärfrågor, som miljö, utgör en naturlig del.

Referensscenario

Inom stadens uppdrag att undersöka förutsättningarna för att ytterligare reducera koldioxidutsläppen till år 2015 har ett referensscenario tagits fram. I scenariot redovisas ett nollalternativ, som utgår från de beslut som redan fattats och förväntade trender vad gäller utveckling av befolkningstillväxt, energianvändning, transportarbete m.m. I scenariot görs en särredovisning av effekten på utsläppen av trängselskatten och av två nya kraftvärmeverk i Stockholm.

Enligt referensscenariot förväntas de totala utsläppen av växthusgaser sjunka från ca 3 029 kton år 2005 till ca 2 682 kton till år 2015, inräknat effekterna av trängselskatt och de nya kraftvärmeverken. Om dessa åtgärder inte skulle genomföras beräknas utsläppen år 2015 uppgå till ca 3 021 kton.

Varje enskild åtgärdsägare ansvarar för sina egna investeringar och utgifter utöver sökt bidrag.

Åtgärderna

Klimatinvesteringsprogrammet kompletterar stadens handlingsprogram mot växthusgaser med åtgärder som är strategiskt viktiga för att uppnå målen i handlingsprogrammet, men som inte bedöms kunna genomföras utan stödfinansiering. Sammantaget rör det sig om sexton åtgärder. Åtgärds katalogen för handlingsprogrammet mot växthusgaser kommer att vara mer komplett i sitt innehåll än klimatinvesteringsprogrammet.

Förvaltningarna och bolagen har internt arbetat fram förslag till insatser som anses försvarbara både ekonomisk och klimatomåligt. Genom att vara med i Stockholms stads ansökan ges både förvaltningar, bolag och företag möjlighet att bidra till att nå stadens klimatomål.

I tabellen nedan redovisas en sammanfattande bild över investeringsutgifter och sökt bidrag. Åtgär-

derna leder sammantaget till utsläppsminskningar på 61 488 ton koldioxid samt minskar energibehovet med 5 591 GWh. Den sammanlagda utgiften är 430,6 mnkr medan det sökta bidraget är 116,3 mnkr. Varje enskild åtgärdsägare ansvarar för sina egna inventeringar och utgifter utöver sökt bidrag.

Nr	Åtgärdsägare	Åtgärdsnamn	Miljörelaterad investering/ Kostnad (kr)	Statligt bidrag (kr)	Förändring CO ₂ -ekv (ton)	Förändring energi (kWh)
Informationsåtgärd						
11	Kulturförvaltningen	Showroom för klimatriktiga val i Kulturhuset	7 000 000	3 500 000		
Fysiska investeringar						
1	Stockholm Parkerings AB	Värmeåtervinning i Medborgarplatsens garage	3 200 000	960 000	-33	-402 000
2	Stockholm Parkerings AB	Energibesparande armaturutbyte i garage	4 800 000	1 440 000	0	-198 000
3	Exploateringskontoret	Demonstration av energiåtervinning i sopsuganläggning	1 700 000	670 000	0	-239 400
4	AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad	Fjärrvärmeutbyggnad till del av Gamla Stan	37 550 000	1 423 145	-862	-260 000
5	AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad	Fjärrvärmeanslutning av SISABs skolor	32 100 000	1 853 454	-1 172	-1 023 000
6	AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad	Fjärrvärmeutbyggnad av småhus i svårtillgänglig terräng	39 900 000	4 369 050	-2 663	-1 310 000
7	AB Svenska Bostäder	Flerbostadshus som sund låg-energibyggnad i Stockholm	8 000 000	4 000 000	-11	-116 639
8	Miljöförvaltningen och exploateringskontoret	Investerings- och implementeringsstöd till energieffektiva hus	30 000 000	12 000 000	-155	-1 600 000
9	Stockholm Vatten AB	Minskade metanutsläpp vid Henriksdals reningsverk och Sicklaanläggningen	17 040 000	5 112 000	-3 780	0
10	Stockholm Vatten AB	Ökad biogasproduktion genom ökad mottagningskapacitet av organiska material	17 300 000	5 190 000	-1 809	45
11	Stockholm Vatten AB	Lysering av avloppsslam för ökad biogasproduktion	3 250 000	1 625 000	-3 519	-900 000
12	AB Fortum värme samägt med Stockholms stad	Rörnät för biogas till fordon i Stockholm	143 000 000	42 900 000	-25 311	4 796 034
13	Scandinavian Biogas Fuels AB	Produktion av fordonsgas vid Himmerfjärdsverket	26 000 000	7 800 000	-10 321	2 348 801
14	AGA Gas AB	Biogastankning för sophämtningsbilar vid Hög-	11 800 000	3 540 000	-5 850	4 734 896

		dalen				
1 5	Koncernen Stockholm Hamnar	Elanslutning av fartyg i hamn	48 000 000	20 000 000	-6 003	-11 421 292
SUMMA			430 640 000	116 382 649	-61 489	-5 590 556

I ett nära samarbete med åtgärdsägarna har överläggningar förts angående den miljörelaterade investeringen kontra den bidragseffektivitet som Naturvårdsverket med dess sektorsmyndigheter använder sig av vid bedömning och utvärdering av åtgärdsförslagen.

Stockholms stads klimatinvesteringsprogram utgår från Stockholms stads miljöprogram och utgör en fördjupning och komplettering av handlingsprogrammet mot växthusgaser.

Stockholms stad har för närvarande tre pågående Klimatinvesteringsprogram:

Programperiod	Antal åtgärder	Miljörelaterad investering	Statligt bidrag
2005-2008	10 (från början 11)	518,2 mnkr	38,7 mkr
2006-2009	4	35,1 mkr	6,9 mkr
2007-2010	6	82,7 mkr	37,2 mkr

Som programägare har kommunstyrelsen ansvaret att se till att alla åtgärderna genomförs i enlighet med beviljad ansökan och beslut från Naturvårdsverket.

Stadsledningskontorets synpunkter

Åtgärdernas investeringar i detta program utgår från Stockholms stads miljöprogram och ligger väl i linje med Vision 2030 och utgör en fördjupning och komplettering av handlingsprogram mot växthusgaser. Då det inte har varit något krav att ha ett nämnd- eller styrelsebeslut för att ingå i Klimp-ansökan förutsätter stadsledningskontoret att frågan kommer att behandlas i respektive nämnd eller styrelse och att respektive nämnd och styrelse svarar för sina utgifter inom beslutad budget.

Stadsledningskontoret anser att förvaltningarnas och bolagens investeringar är strategiskt viktiga och långsiktigt lönsamma både ekonomiskt och klimatmässigt. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen godkänner förslag till ansökan för klimatinvesteringsstöd och uppdrar åt kontoret att lämna in ansökan till Naturvårdsverket.